

У ТВИЙ
ПОЛУДЕНЬ,
РІДНА
ВКРАЇНО...

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому АКСМУ

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Рік видання VIII • № 152 (852) • НЕДІЛЯ, 24 ГРУДНЯ 1967 РОКУ • Ціна 2 коп.

НА СВЯТКУВАННЯ ЮВІЛЕЮ

22 грудня з Москви у Київ для участі в торжествах, присвячених 50-річчю Української

РСР, прибув Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Л. І. Брежнев.

Для участі у святкуванні 50-річчя Радянської України в Київ прибули делегації союзних республік, міст-героїв і делегації областей України. (ПАТАУ).

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ
ОРДЕНОМ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

За видатні заслуги трудящих Української Радянської Соціалістичної Республіки в революційному русі, у Великій Жовтневій соціалістичній революції і великий вклад у створення і зміцнення першої в світі соціалістичної багатонаціональної держави — Союзу Радянських Соціалістичних Республік, за мужність і героїзм, виявлені при захисті завоювань Радянської влади, і успіхи, досягнуті в комуністичному

будівництві, нагородити УКРАЇНСЬКУ РАДЯНСЬКУ СОЦІАЛІСТИЧНУ РЕСПУБЛІКУ орденом ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Голова Президії Верховної Ради СРСР
М. ПІДГОРНИЙ.
Секретар Президії Верховної Ради СРСР
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
22 грудня 1967 р.

Орден Жовтневої революції — на прапорі Радянської України

День 23 грудня 1967 року ввійде чудовою сторінкою у півнікову історію Радянської України. Всі трудящі республіки ніби незримо були присутніми в Жовтневому Палаці культури Києва, де у святковій обстановці відзначалось 50-річчя Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Красивий наряд залу для глядачів Палацу культури. Чітко виражена тема — 50 героїчних радянських років прожила Україна, на прапо-

рі, якої сяють два ордени Леніна.

10 година ранку. Під бурхливі оплески місця в президії займають товариші — Л. І. Брежнев, Г. І. Воронов, П. Ю. Шелест, В. В. Гришин, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, В. В. Щербіцький, керівники партійних і радянських організацій України, знатні люди республіки, глави делегації союзних республік і міст-героїв. Урочисте об'єднане засі-

дання Центрального Комітету Комуністичної партії України і Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки, присвячене 50-річчю Радянської України, відкрив член Політбюро ЦК КПРС, Перший секретар ЦК КП України П. Ю. Шелест.

Пролунали Державні гімни СРСР і УРСР.

Учасники урочистого засідання з великим піднесенням обрали почесну прези-

дію в складі Політбюро ЦК КПРС.

Весь зал встав, коли під звуки урочистого маршу внесли прапор Української Радянської Соціалістичної Республіки і Пам'ятний прапор ЦК КПРС, Президії Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС, яким нагороджена Україна в зв'язку з 50-річчям Великої Жовтневої соціалістичної революції.

(Закінчення на 2-й стор.).

НА КОМСОМОЛЬСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

Відбулися комсомольські конференції в Новомиргороді, Гайвороні, Долині та Кремгесі. На організаційних пленумах першим секретарем Новомиргородського райкому ЛКСМУ обрано Анатолія Кондратенка, секретарем — Миколу Гомеюка, Гайворонського — Володимира Вансовича, секретарем — Миколу Рябокучму, Долинського райкому — першим секретарем — Василя Бурлаченка, секретарем — Аллу Коваленко, Кремгесівського — першим секретарем — Валентину Бур'янську, секретарем — Анатолія Ткаченка.

Наступного дня і комсомольці Кіровограда зібрались на звітну міську конференцію. Відбувся організаційний пленум. Першим секретарем Кіровоградського міського ЛКСМУ обрано Анатолія Ніноя, секретарем — Юрія Руднева. Звіт про конференцію читайте в наступному номері нашої газети.

Бережниця в сіңру. Він припорошив і асфальт вулиці, і шиферні дахи, і дерева. Тепер ще яскравіше вирізняються цегляні будинки, а в скверку — пам'ятник батьковій Боженку.

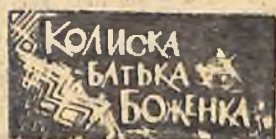
74-річному колгоспникові Сергію Олександровичу Солонченку добре видно з вікна свого будинку і скверик, і молодих людей, що приймають до клубу, і задумливого Василя Назаровича.

— Везе мені, Василю. Ти і тоді, ще молодим, невідомим, був моїм сусідом, і

ДУМКИ
ВГОЛОС
ПРО
ВЧОРА,
СЬОГОДНІ,
ЗАВТРА

зараз, легендарним і вічним. Я пам'ятаю тебе ще в латаній свитині, з сокирою в руках. Мені тоді було п'ятнадцять. Я навіть заздрив тобі, що вмів майструвати. А я навіть теслювати не міг навчитися. В сім'ї — дев'ятеро дітей. І на всіх — півдесятилі землі. Ні одяжних, ні їжі.

Ти вже тоді гомонів про освіту. Батьки мої на те тільки зітхали гірко-гірко, і слали нас, малих, то свині, то телята пасти до паїв.

Пам'ятник В. Боженку в Бережниці.

Це вже без тебе, бо ти тоді з ворогами бився, ми в панському домі організували читальню. Там виниєся, там п'єси ставили.

Поглянув би ти сьогодні на своїх дітей і внуків!
Молоді перекидаються спідками, сміються. Виділяється своїм ростом Микола Чабаненко. Йому — дев'ятнадцять. Колгоспонець. Зоотехнік з середньою освітою, бригадир молочно-товарної ферми. Він вистає від юрби неподалік від пам'ятника.

— Драстуйте, Василю Назаровичі Ми (Закінчення на 3-й стор.).

МИ СЛУХАЄМ СЛАВУ БАТЬКІВ,

ОРДЕН ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА ПРАПОРІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

Доповідь «50 років Української Радянської Соціалістичної Республіки» зробив товариш П. Ю. Шелест. Потім він вручив товаришу Л. І. Брежнєву рапорт про трудові успіхи українського народу.

Тепло зустрінутий учасниками урочистого засідання з промовою виступив Генеральний секретар ЦК КПРС Л. І. Брежнєв.

Товариш Л. І. Брежнєв під бурхливі оплески оглошав Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження Української РСР орденом Жовтневої Революції і Привітання Центрального Комітету КПРС, Президії Верховної Ради СРСР і Ради Міністрів

СРСР Центральному Комітетові Комуністичної партії України, Президії Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки і Раді Міністрів Української РСР.

На авансцену з прапором республіки вийшла делегація України. Овація вибухнула з новою силою, коли товариш Л. І. Брежнєв прикріпив орден до прапора і тепло поздоровив представників українського народу.

П. Ю. Шелест від імені трудящих України сердечно подякував Центральному Комітетові КПРС, Президії Верховної Ради СРСР і Раді Міністрів СРСР за високу урядову нагороду.

З привітаннями до братнього українського народу звернулись глави делегацій, які прибули на свято:

РРФСР — член Політбюро ЦК КПРС, Голова Ради Міністрів РРФСР Г. І. Воронов, столиці нашої Батьківщини міста-героя Москви — кандидат у члени Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ММК КПРС В. В. Гришин, Білоруської РСР — кандидат у члени Політбюро ЦК КПРС, Перший секретар ЦК КП Білорусії П. М. Машеров, Узбецької РСР — кандидат у члени Політбюро ЦК КПРС, Перший секретар ЦК КП Узбекистану Ш. Р. Рашидов, міста-героя Ленінграда — перший секретар міськомкому КПРС Г. І. Попов, Казахської РСР — голова Президії Верховної Ради Казахської РСР С. Б. Ніязбеков, Грузинської РСР — кандидат у члени Політбюро ЦК КПРС, Перший секретар ЦК КП Грузії В. П.

Мжаванадзе, міста-героя Волгограда — голова виконкому міської Ради депутатів трудящих І. М. Корольов, Азербайджанської РСР — Перший секретар ЦК КП Азербайджану В. Ю. Ахундов, Литовської РСР — Перший секретар ЦК КП Литви А. Ю. Снечук, фортеці-героя Бреста — перший секретар Брестського міськомкому партії В. С. Гринько, Молдавської РСР — Перший секретар ЦК КП Молдавії І. І. Бодюл, Латвійської РСР — Перший секретар ЦК КП Латвії А. Е. Восс, Киргизької РСР — Голова Президії Верховної Ради Киргизької РСР Т. Кулатов, Таджикицької РСР — Перший секретар ЦК КП Таджикистану Д. Раулов, Вірменської РСР — Перший

секретар ЦК КП Вірменії А. Є. Кочинян, Туркменської РСР — Перший секретар ЦК КП Туркменії Б. Овезов, Естонської РСР — Перший секретар ЦК КП Естонії І. Г. Кебін.

Промовці палко поздоровили трудящих Радянської України з піввіковим ювілеєм республіки, відзначили заслуги українського народу в боротьбі з ворогами Батьківщини в роки громадянської війни і в період Великої Вітчизняної війни, говорили про його великий вклад у будівництво комунізму. Від імені народів Країни Рад, які становлять міцну, дружню сім'ю, глави делегацій побажали українським братам і сестрам нових успіхів, щастя і процвітання.

Трудящих Української

РСР вітали також представники Товариства об'єднаних українських канадців П. Д. Прокопчук і керівник Ліги американських українців М. І. Логойда.

Піонерський привіт і поздоровлення передали юні ленінці. Їхній яскравий, безпосередній виступ був зустрінутий тривалими оплесками.

Заключну промову виголосив товариш П. Ю. Шелест.

Присутні з величезним піднесенням прийняли вітальний лист Центральному Комітетові Комуністичної партії Радянського Союзу, Президії Верховної Ради СРСР і Раді Міністрів СРСР.

Урочисте засідання закінчилось виконанням партійного гімну «Інтернаціонал».

(ПАТАУ).

Комсомольсько-молодіжна ферма колгоспу «Заповіт Леніна» стала переможцем в Кіровоградському районі в змаганні на честь 50-річчя встановлення Радянської влади на Україні. Їй вручено перехідний вимпел райкому комсомолу. На фото: краді доярки Софія МИРОНЕЦЬ (зліва) та Ольга БЕРНАК в червоному кутку.

Фото В. КОВПАКА.

НА ВІРНИСТЬ ПАРТІЇ ПРИСЯГАЄ КОМСОМОЛ

22 грудня в Києві відбувся мітинг комсомольців і молоді з нагоди 50-річчя Радянської України. До пам'ятника В. І. Леніну з запаленими факелами прийшли тисячі юнаків і дівчат — члени делегацій районних комсомольських організацій. Разом з ними — ветерани ленінської гвардії комуністів, комсомольці двадцятих років, знатні люди міста.

Секретар Київського міськомкому комсомолу Йосип Прокопенко від імені 220-тисячного загону комсомолів столиці Радянської України заявив, що молодь міста-героя запевняє рідну Комуністичну партію, що гідно пронесе прапор Жовтня, як бойову естафету поколінь, до сяючих вершин комунізму.

Виконуються Державні гімни СРСР і УРСР. Присутніх тепло вітав учасник жовтневих боїв 1917 року і Січневого збройного повстання 1918 року в м. Києві Д. М. Ушаков. Від імені молоді міста виступив фрезерувальник електровозоремонтного заводу імені Січневого повстання Борис Якушко.

(ПАТАУ).

Індустрія побуту — комсомольська турбота

ПЕРШИЙ ВСЕСОЮЗНИЙ ЗЛІТ
МОЛОДИХ ПРАЦІВНИКІВ ТОРГІВЛІ,
ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ,
ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ І ЗВ'ЯЗКУ

...Неначе весняний вулик, гомонить Кремлівський Палац з'їздів. Він вміщає шість тисяч чоловік, але сьогодні здається, що в палац зайшли усі комсомольські сфери добрих послуг, а їх в «індустрії побуту» працює понад один мільйон. Уперше в історії вітчизняного сервісу зібрався подібний зліт — такий представницький форум майстрів добрих послуг, творців доброго настрою.

Більш як дві з половиною тисячі делегатів прибуло в столицю. Це продавці і офіціанти, закрійники і стюардеси, перукарі і кондитери, зв'язківці і водії таксі. Це люди, які повсякденно створюють радянській людині затишок, дбають про наші потреби і запити. Це учасники розгорнутого по всій країні масового молодіжного руху: «Службі побуту — комсомольську турботу!»

Відкриваючи зліт, його учасників палко вітав перший секретар ЦК ВЛКСМ С. Павлов.

— Бурхливий розвиток сфери обслуговування за останні роки, — сказав він, — є свідченням постійного піклування Комуністичної партії, її Ленінського Центрального Комітету, нашого Радянського уряду про народ. Вам і вашим товаришам довірено справу величезної державної ваги: ваша творча праця, увага, чуйність повинні сприяти тому, щоб це піклування відчувала кожна радянська людина.

В зал урочисто вноситься прапор Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді і пам'ятні ювілейні червоні прапори. Виконується «Марш бригад комуністичної праці».

Слово для доповіді надається секретареві ЦК ВЛКСМ А. Везірову.

Минуло трохи більше місяця з того часу, як радянські люди, все прогресивне людство в урочистій обстановці відзначили 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної

революції, сказав тов. Везіров. З почуттям великої гордості радянський народ підбив чудові підсумки піввікового шляху, пройденого під керівництвом партії комуністів, найвищий зміст діяльності якої — все в ім'я людини, для блага людини!

Сфера обслуговування займає одне з найважливіших місць у народному господарстві нашої країни.

І говорячи про завдання, які покликаний розв'язувати тримільйонний загін юнаків і дівчат, зайнятих у сфері сервісу, доповідач нагадав про те, що для комсомольців 20—30-х років звучало бойовим наказом ленінське — «Вчіться торгувати».

Як же нині комсомольські організації, продовжуючи традиції батьків, виступають застрільниками нового, прогресивного в організації служби побуту?

Генеральний секретар ЦК КПРС Л. І. Брежнєв на XV з'їзді ВЛКСМ говорив: «Потрібні молоді сили, ентузіасти, для яких праця у сфері обслуговування стала обов'язком, і кому, як не комсомолові і комсомольцям, взятися за цю справу, послати в заклади побутового і комунального обслуговування, в торговельну мережу своїх молодих, кваліфікованих працівників, які добре розуміють величезне суспільне значення цієї справи, люблять її, з повагою і душевною теплотою ставляться до споживача, клієнта, замовника».

Заклик партії знайшов палкий відгук у комсомолі, яка вважає нині службу побуту своєю ударною справою.

Доповідач окремо спинився на ролі комсомольських організацій у вихованні молодого працівника сфери побуту, зро-

станні його професійного, культурного рівня.

Проте непродуктивної і некваліфікованої праці у сфері обслуговування, продовжує доповідач, ще багато, і часто-густо це пояснюється поганим використанням наявного устаткування, безгосподарним ставленням до нього.

Ось де по-справжньому, підкреслює тов. Везіров, повинні розвернутися заходи комсомольського прожектора, виявити свою боєвитість і непримирність.

Ми вважаємо, що в республіках, краях і областях поряд з шефством над спорудженням велетнів металургії і енергетики, хімічної і нафтової промисловості комсомольські організації можуть і повинні оголошити ударним будівництвом підприємств сфери обслуговування.

Рішенням ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР передбачені заходи по будівництву в 1967—1969 роках у кожному районному центрі і великих сільських населених пунктах комбінатів та павільйонів побутового обслуговування, а в радгоспах і колгоспах — будинків побуту, приймальних пунктів.

Комсомольські організації повинні допомагати здійсненню цієї програми.

В нинішній п'ятирічці в сфері обслуговування мають прийти мільйони нових працівників. Економісти підрахували, що в недалекому майбутньому службі побуту потрібен буде кожний четвертий випускник школи.

Доповідач висловлює впевненість у тому, що зліт допоможе комсомольським організаціям, юнакам і дівчатам підприємств сфери обслуговування чітко визначити свої практичні завдання, краще використовувати наявні резерви у благо-

родній і відповідальній справі служини радянському народові.

* * *

Працювати творчо, з душею, створити в радянській індустрії обслуговування більше комсомольських цехів добрих послуг, дати їм більше майстрів доброї настрою — з цією думкою делегати першого Всесоюзного зльоту молодих працівників торгівлі, побутового обслуговування, пасажирського транспорту і зв'язку почали 22 грудня роботу по секціях. Це були зустрічі колег по професіях.

Два дні молоді повпроді служби побуту обмінялись досвідом на своєму першому Всесоюзному зльоті. Вони колективно радялись, як краще виконати партійне завдання комсомолові — змолодою енергією та ентузіазмом поновити боротьбу за вдосконалення всіх галузей обслуговування радянських людей. Прийнято звернення до товаришів по професії. Хай підганяться на нього тисячі трудівників «побутового цеху» країни!

* * *

МОСКВА, 22 грудня у Кремлівському Палаці з'їздів закінчився перший Всесоюзний зліт молодих працівників торгівлі, побутового обслуговування, пасажирського транспорту і зв'язку.

У зверненні учасників зльоту до товаришів по професії, комсомольців і молоді говориться, що завдання полягає в тому, щоб чесно і сумлінно працювати всіляко сприяти підвищенню культури і якості обслуговування радянських людей.

Ми можемо і повинні працювати так, сказано в зверненні, щоб приносити людям радість і добрий настрій, допомагати їм ще краще працювати, вчитися і жити. Радянський народ — будівник комунізму заслуговує найбільшої уваги і піклування!

(ТАРС).

МИ НИЖНО ДО МАТЕРІ ЛИНЕМ...

Перший комендант

«17 березня. Начальнику броньового поїзда Полупанову і загонам Сіверса — 2-го. Наказую вам терміново відійти в бік Знам'янки, руйнуючи мости і колії. Не затримуйтеся. Передайте Бенедиктову відступати з Колосонки і Березівки пішим порядком на Долинську...»

Це із наказу частинам Південного фронту, які діяли на Україні в складній обстановці весни 1918 року. В донесенні командування третьої армії зустрічаємо згодом:

«...в розпорядженні першої кінної армії на кінець першої середини березня знаходилися загонами Аккермана, Єлисаветградських більшовиків, китайців, сотня Княгиничого і бронепоезда Околотіна (з румунського фронту) і ПОЛУПАНОВА (ДО 400 ЧОЛОВІК. ПЕРЕВАЖНО МОСКВИЧІВ, З СИЛЬНИМ ПАРТКОМОМ, ЯКИЙ ТРИМАЄ КОМАНДУ В РУКАХ)».

Бронепоезд Полупанова і ряд частин, що відступили, зайняли позиції згідно наказу в районі Знам'янки, стримуючи настик німців.

Через три дні головнокомандуючий Єгоров телеграфував у Знам'янку командирів першої армії: «Всі вільні сили терміново висилайте Долинську, якщо можете оперувати без Полупанова, він необхідний тут, з ним поверну втрачене».

І відразу ж того дня: «Терміново висилайте поїзд Полупанова на станцію Долинська».

Хто ж він, цей герой, що був потрібний на всіх важких ділянках боротьби?

Андрій Васильович Полупанов — потомственный шахтар. Ще малим почав працювати лампоносом. З 1910 по 1917 рік був на військовій службі в Чорноморському флоті, де й включився в революційну боротьбу.

Після революції 1917 року Полупанова обирають головою судового комітету міноносця «Фідонісі». Згодом він із загonom моряків бере участь у звільненні Києва від петлюрівців. Тут, на станції Київ-1, моряки захопили у ворога бронепоезд, який назвали «Свобода або смерть». У лютому 1918 року Полупанов був першим комендантом Києва, а потім командував прославленим бронепоездом «Свобода або смерть». В березні 1919 року Полупанова призначили командуючим Дніпровською військовою флотилією, через рік він командував групою бронепоездів Південно-Західного фронту, при штурмі Перекопу — бронечастинами шостої армії.

Помер А. В. Полупанов у 1956 році на шістдесят восьмому році життя.

Кіровоградці пам'ятають Андрія Васильовича не тільки як прославленого командира, а й як активного учасника індустріалізації в нашому повіті. А. В. Полупанов в перші роки п'ятирічки був керуючим об'єднаних заводів «Червона зірка», брав активну участь у громадсько-політичній житті.

За його ініціативою в нашому місті на заводі «Червона зірка» 25 травня 1930 року проводилася перша Всесоюзна конференція по якості сівалок.

О. НАГОРНИЙ,
директор обласного Державного архіву.
На фото: А. В. ПОЛУПАНОВ.
Фото 1918 р.

Вит. ЦЫПИН

ЛЕНИНСКИЙ ПРОСПЕКТ

В снежинках беспокойных и летучих
я выхожу на Ленинский проспект,
который лег, как иногда просвет
ложится в наболелших громом тучах.
Я выхожу на Ленинский проспект.
И все свое я выношу с собою,
и кажется, его вечерний свет
уже мой становится судьбою.
И кажется, из снежной темноты,
внезапно прорезая околог,
исполненные доброй теплоты,
глядят глазами ленинскими окна.
И кажется, отцовский этот взгляд
мне силы придает, любви и веры...
Так бейся, сердце, с общей песней в лад!
Снега, метели! И бушуйте, ветры!
Я знаю: мне еще идти! идти!
Еще ничто не начало лютить.
О эта ночь, пропахшая рассветом...
По всей земле легли мои пути
тысячестертым Ленинским проспектом!

Микола ПИРОЖЕНКО

ВАСИЛЬКИ

Васильками мій степ засинів.
І чомусь я подумав нині:
Васильками у нас на Україні
Матері називають синів.
Є і пісня у ріднім краю
Про Василька, що сіно косить.
Пісня чиста, як ранні роси,
І сумна, як зозуля в гаю.
Будь же вічно у мирі й добрі,
Краю мій, наймишій у світі,
Де косити встануть на зорі,
Там, де дітям своїм матері
Імена позичають у квітів.

Г. ЩЕРБИНА

ПЕРПЕТУУМ-МОВІЛЕ

Коли по цвинтарю йдете,
Не гуляйте чобітьми,
Не човгайте черевками.
Ступайте обережно,
Як по лезу багнета:
Під кожним надгробком
В обіймах пітми
Сховано рани великі,
Незгойні...
Бачите,
Як вони ятряться скрізь

Тихим криком гарячих піонів,
Бузковою мрійністю...
Чим ви заважаєте,
Прочитавши крізь накіпні сліз:
«Хлібороб-ветеран», «партизани червоні»...
Мужньою цільністю
Прагнень, думок, почуттів
В тиші врончистій
Отут присягніться померлим:
«Все недолюблене,
Все недомріяне,
Все нездійснене
Вам в буденний житті
Ми забираєм, як прапор,
В дорогу далекі!»
Знаємо, знаєм: колісь і на наших почалах
Незгойними ранами
Цвіт кров'яний зацвіте...
Тож не гуляйте чобітьми,
Коли по цвинтарю йдете...

ВОНИ — СТЕПІВЧАНИ

Напередодні свята редакція зв'язалася з відомими нашими земляками, які зразу після революції були простими, звичайними хлопцями. Запитання було одне: «Чим пам'ятні Вам роки, прожиті на Кіровоградщині?»

Степан Омелянович СТЕЦЕНКО, перший заступник Голови Президії Верховної Ради УРСР.

— Кілька років тому прийдив я у рідну Стоянівку, що в Новоукраїнському районі. Не залишилось у мене там ні рідних, ні близьких. Та залишилось пайдорожче у світі: юність моя комсомольська, бойові побратими, живі і мертві, з ким ми встановлювали Радянську владу у Стоянівці, Капітанівці, Воронівці, Богданівці, Мозолівці.

Бачаться мені мої товариші — білозубі, чубаті, завзяті.

1920 рік. Вся молодь навколишніх сіл пішла захищати соціалістичну і Багківшину, батьків і матерів. Подружився з гвинтівкою і я. А коли в січні двадцять другого повернувся з армії в Стоянівку, відразу пішов у партійний осередок, який разом з комсомольським очолював мій земляк, колишній чекіст Іван Стеценко.

Горнулася бідняцька молодь до комуністів. Разом з Вячеславом Лікіричем, Никифором Ніколенком, Корнієм Анголенком, Костем Стеценком, Ольгою Волченко і іншими сільськими хлопцями і дівчатами ми створили лікнеп, організували хатунічальню, бібліотеку, сільбуд, в гуртку Леоніда Яхоніна вчилися «азбуці комунізму», відбирали у глитаїв лишки хліба.

Не дримала і куркульня. У Воронівці вона руками бандитів зарубала нашого ватажка Васи Стеценка. Замість легкого друга комуністи обрари секретарем мене.

Тривожні то були часи. Пам'ятаю, в 1922 році виїс рішення про проведення місячника укріплення радянських кадрів.

Воронівську сільську Раду ми перетворили на ревком і почали гуртувати озброєні селянські загоми. І ось в жовтні 1922 року за командою Єлисаветградського ЧК піднялась голота на бандитів.

На фото: С. О. СТЕЦЕНКО.
Фото 20-х років.

ВОНИ — СТЕПІВЧАНИ

Сава Євсейович ГОЛОВАНІВСЬКИЙ, український прозаїк і поет, член Спілки письменників України.

З степами кіровоградськими, з їх мужлими і щедрими на добро людьми пов'язані юнацькі спомини мої.

Тут, в селі Новгородці, я вперше познайомився з акварелями нашого вчителя малювання О. Г. Гончара, і суцвіття фарб цих намагався перелити у віршовані рядки. Тут і народилася моя перша поетична збірка «Кіними залізними», окремі вірші якої друкувалися в елисаветградській газеті «Червоний шлях».

Кіровоградщині я зобов'язаний не лише зародками поетичних зерен в моїй душі. Вона гартувала в нас політичну свідомість, гуртувала синів ковалів і хліборобів у могутню Комуністичну Спілку.

День 21 січня 1924 року особливо пам'ятний мені.

З сльозами на очах вишукувались ми перед портретом Ілліча, і слова кожного звучали приглушеною урочистою клятвою на вірність вождеві і справі. В той день ми стали комсомольцями.

З того часу думки і діла мої тісно зв'язані з комсомолом. Комсомольська сім'я рекомендувала мене кореспондентом «Комсомольця України».

Але з Кіровоградщиною я не поривав. В роки колективізації мені довелося, як кореспондентові, бути свідком і учасником трагічних подій в селі Рівному (нині Новоукраїнський район). Куркулі вбили голову сільської Ради і підбурювали на товп розібрати колгоспне майно і коней.

Немало зусиль довелось докласти місцевим комуністам, активістам і мені особисто, щоб заспокоїти обдурених людей, переконати їх у перевагах колективного ведення господарства.

Буваючи на Кіровоградщині, я згадую ті буремні часи, і багато учасників тих подій стають прототипами героїв моїх творів.

Плани на майбутнє? Написав великий роман «Тополі на тому березі», працюю над новим.

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

бачилися рідко до цього. Тепер зустрічатимемося щодня, бо я вже знову дома. Показав матері диплома, вона зраділа більше від мене.

Пішов на ферму — всі знайомі. Люба Дзвоник — моя однокласниця. Надя Варивола, Тамара Богомолва, Галина Пелих, Надія Мельничук, Олександра Іванова, Надя Леонтьєва — теж з нашої школи. «Так що, знову організуємо клас?» — пожартував. «Запінівся», — пояснили також жартома. — Леонтьєва, Іванова, Зіна Лисова уже в технікумах учаться, чоловік двадцять — у вечірній школі».

Приїжджали до нас недавно ваші побратими по боротьбі — дружина Щорса Фрома Юхимівна, таращанці Михайло Васильович і Сергій Васильович Ромченки, Антон Кузьмович Міненко... Всі дивувалися змінам.

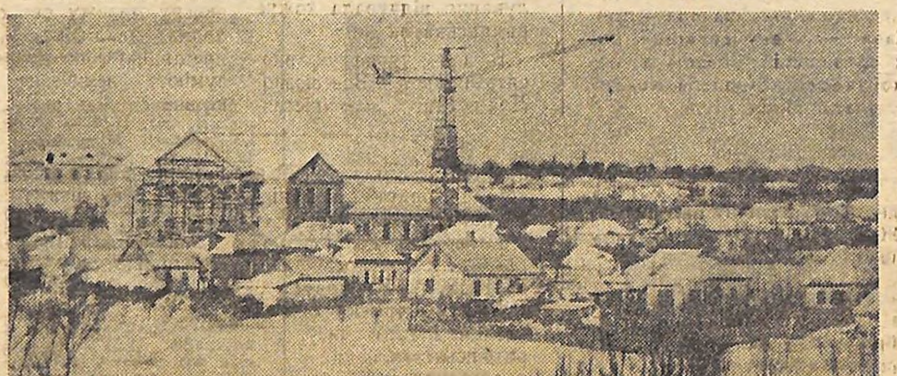
Знову крокує Микола селом, посміхаючись

думкам і мріям. Назустріч — Віктор Мамренко. Йому під тридцять, головним економістом у колгоспі працює. Привітались, поговорили, поглянули з латорба від контори на село. І погляди мимоволі зійшлися на пам'ятників.

— Я чув легенду немало про подвиги твої і відвагу. Мов легенда звучить і розповідь про твоє рідне село, батьку Боженку. Над твоїм селом сьогодні височить баштовий кран і ліс телевізійних антен. Замість похнюплених стріх — біленькі шиферні дахи. Бережниця — багачі. 775 тис. крб. торік становив прибуток артілі. Як кажуть по-нинішньому, рентабельність господарства — 60 процентів. Це значить, що на кожний вкладений у господарство карбованець маємо продукції на 1 карбованець 60 копійок. За останні п'ять років середньомісячна оплата праці колгоспників зросла у два рази і становить нині більше 100 карбованців...

Завтрашній день встает теплим сонцем. Я бачу вже його ходу, вичитуєш у перспективний план розвитку нашого господарства. І хай кажуть, що в цифрах копіряться нудно. Категорично застерігаю — ні, бо ті цифри музкою звучать, бо про достаток і щастя розповідають.

В. ЦВЯХ,
спецкор «Молодого комуняра»
с. Бережниця
Кіровоградського району.

Таким стало село легендарного героя.

СЕРЦЯ ТОБІ НАШІ Й РОКИ.

СПАЛАХИ

6

Андрій і не побачив зразу, що прибуло значне поповнення. Їх тепер було не тридцять. Комуїсти, члени правління, колишні бідняки і середняки. Чоловіки і навіть жінки. Піднялись, щоб відстоювати артіль, її засів, її життя. Дід Брага почув гомін по вулиці, відразу здогадався, злетів з печі, шкарбуни — на босу ногу, на плечі кожушок — і гай з хати.

Майже біля вуха Андрія просвітлила каменюка і влучила в лампу. Світло погасло. І почалась люта бійка. Захисників конюшні все-таки було набагато менше. Їх збивали з ніг, хапали за груди. Трищали дубці, вербові кілки.

Не втримались. Юрба зім'яла заслін комунарів і прорвалася до коней. Ножми різали поводи. Маруся пробралась до лампи і засвітила її. Знову камнем розбили, а її потягли за коси. І якби не Андрій, хтозна, що було б з Марусею... Комунари переймали тих, хто виводив коней.

З району, з Нозомиргорода, вернулись голова колгоспу, голова сільради, секретарі партійної і комсомольської організації.

Спринчан похитав головою:

- Була баталія?
- Була, товаришу Спринчан.
- Вбитих нема?
- Нема.

— Ну що ж — у молодих рани до весілля заживуть. А тепер полічть, скількох коней немає.

- Двадцятьтеро! — відповів Толя.
- Уточніть, чи їх немає...

— Андрій вдруге затремтів. Не було й дядькового сірого коника.

Ніколи не проклинав, не ляв свого дядька Андрій. А тепер бажав йому лиш одного — найскорішої погибелі.

Як уточнили, Спринчан звернувся до них:

— Отак, комсомольці. З огню та в полум'я. Не спали ніч, міряли рілля вдень, воювали другу ніч, і не буде вам знову спокою. Треба йти до тих, хто забрав коней і переконати, щоб привели їх назад. Треба йти, комсомольці. Знаю, що в душі проклинаєте ви їх, що вам і дивитись на них не хочеться, а треба йти.

Ніхто не вагався. Але Андрій з благанням звів очі до Спринчана. Спринчан безжально клав на його плечі найважчу вагу — йти до дядька.

— Товаришу Спринчан! Скажіть мені — чи хоч раз я вас не послухав? Чи хоч раз я не виконав вашого доручення? Не підю я до нього, товаришу Спринчан!

— Підеш, Андрію, — м'яко, з якимсь сумом проговорив секретар.

Голова колгоспу Бірзул невдоволено кинув:

— Ти, хлопче, не гарячкуй! Ти, хлопче, про зраду загнав. Часи тепер складні. Не кожен у всьому зразу й розбереться. І твій дядько не святий. Твоєму котовцеві у громадянську було легко — як на долоні бачив, де ворог, а де свій.

Маруся, зітхнувши, сказала:

— Я сама підю, Андріюку...

Обійняв очима її невисоку постать у старій хустці, у латаній свитці. Їм, хлопцям, доводиться всього й витерпіти, а дівчатам, вдвічі більше. За Марусею то й говорити нічого. Мати хвора, стара, єдиний її захисник — він та друзі. Але він ще не одружений.

М. СТОЯН.

с. Папчево Новомиргородського району.

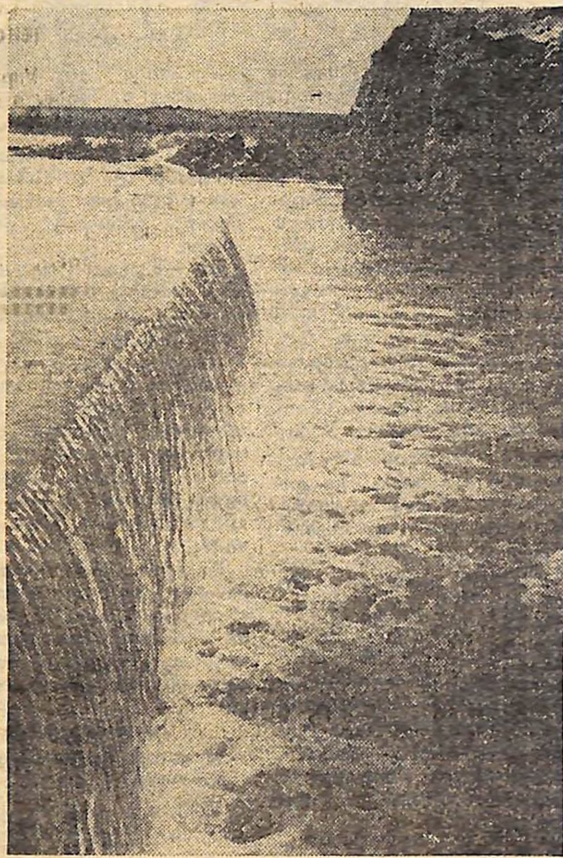

Хореографічна картинка «За владу Рад». Виконавці — студенти Кіровоградського педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна.

Кіровоградщина—67

Гребля на р. Сугоклеї біля Бобриня.

Фото В. КОВПАКА.

ЛЮДИ були самі свідками славних подвигів у роки громадянської війни Віталія Примакова. Ми, молоді, з книг і розповідей знаємо про це. Ми знаємо, що Віталій Маркович Примаков

ІМЕНІ ПРИМАКОВА

був командиром першого корпусу Червоного козацтва, яке вело визвольну боротьбу з різними бандами і запродавцями.

Напередодні 50-річчя Радянської України одній з вулиць міста Знам'янки присвоєно ім'я героя.

О. РЯБОШАПКА, працівник районного радіо.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

ПОНЕДІЛОК, 25 грудня. Перша програма. 18.00 — «На меридіанах України». (К). 18.50 — М. Куліш — «97». Телеспектакль (Харків). 20.30 — «В дощову» (Вручення паспортів 16-річним). (Кіровоград). 21.00 — Літпис пісню «Рік 1953-й». Телефільм. (М). 21.30 — «Комсомольці моєї республіки». Телевікторія (2-й тур). (К). 22.30 — Передвигіроче ревію. (Дніпропетровськ). 23.10 — Телевізійний фільм. (К).

тонкому льоду». 2-я серія. (Кіровоград). 17.40 — Кіровоградські вісті. (Кіровоград). 18.00 — Телефільм. (Кіровоград). 19.10 — Л. Модульо — «Чорний Дракон». Спектакль Київського театру оперети. 21.10 — Літпис пісню «Рік 1955-й». Телефільм. (М).

Друга програма. 11.00 — Телевісті. (К). 11.15 — Кінолекторій «Колос». (М). 11.45 — Звітний концерт ансамблю пісні і танцю Московського Палацу піонерів. (М).

Друга програма. 17.00 — Фільм для дітей. (Дніпропетровськ). 17.40 — «12 днів одного року». (Дніпропетровськ). 20.30 — Теленовини. (М).

ПОКАЗУЄ

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

ВІВТОРОК, 26 грудня. Перша програма. 11.00 — Телевізійні «Вони зустрічалися з Леніном». (Кіровоград). 11.25 — Художній фільм «По тонкому льоду». 1-я серія. (Кіровоград). 13.00 — Телевісті. (К). 18.20 — Художній фільм «По тонкому льоду». 1-я серія. (Кіровоград). 19.50 — Концерт майстрів мистецтва. (К). 20.30 — Теленовини. (М). 21.00 — Літпис пісню «Рік 1954-й». Телефільм. (М). 22.00 — «Великий Дніпро». Прем'єра телефільму виробництва студії «Укртелефільм». (К). 22.45 — Б. Лазаренко — «Граюра на дереві». Телефільм-спектакль. (К).

ВІВТОРОК, 26 грудня. 16.55 — Фільм для дітей. 17.15 — Дніпропетровські новини. 17.30 — Англійська мова для малат. 18.00 — Телевізійні вісті. (К). 18.20 — «Музичний маяк». (М). 18.30 — Слухачам шкіль основ марксистсько-ленінізму. (М). 19.00 — «Ювілейна зустріч героїв». 19.50 — Концерт на замовлення. 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — Літпис пісню «Рік 1954-й». Телевізійний фільм. (М). 22.00 — Кінопрограма.

Друга програма. 11.00 — Телевісті. (К). 11.10 — «Сіновик-поштовик». Мультифільм. (К). 11.30 — «Чорнушка». Художній фільм. (К). 18.20 — Телевізійна реклама. «1000 порад». (К). 18.30 — «Чорнушка». Художній фільм. (К). 19.50 — Концерт на замовлення. (Дніпропетровськ). 20.30 — Теленовини. (М). 22.00 — Кінопрограма. (Дніпропетровськ).

СЕРЕДА, 27 грудня. 11.00 — Кінопрограма. 17.05 — Фільм для дітей. 17.40 — «Старт-67». (К). 18.10 — Дніпропетровські новини. 18.30 — Кінопрограма. 20.00 — «Зірки серед поля». Літературна передача. 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.10 — Літпис пісню «Рік 1955-й». Телефільм. (М). 22.05 — Художній фільм «Я люблю тебе, життя».

СЕРЕДА, 27 грудня. Перша програма. 11.00 — Кіножурнал «На все життя». (Кіровоград). 11.10 — Художній фільм «По

СПОРТ

Підсумкам спартакіади на честь 50-річчя Великого Жовтня і 50-річчя Радянської України був присвячений вечір молоді на заводі «Червона зірка». А підсумки ці відрадні. Сімнадцять колективів фізкультури цехів і відділів підприємства, поділених на дві групи, виборювали першість із сімнадцяти видів спорту. В змаганнях взяло участь кілька тисяч чоловік. Масові змагання проходили в два етапи.

Ювілейна червонозорівська

Спочатку в цехах і відділах визначалися найсильніші, потім вони продовжували боротьбу в фіналах.

Ряди майстрів спорту зросли ще на сім чоловік. П'ятдесят шість юнаків і дівчат стали першорозрядниками. Спортсменів масових розрядів підготовлено 1052 — на 173 більше, ніж було передбачено на рік.

Найкращих результатів серед команд першої групи добилися колективи фізкультури спеціального конструкторського бюро, інструментального і четвертого механоскладального цехів, серед другої групи — відділів технічного контролю і головного технолога та деревообробного цеху.

Переможцям спартакіади вручено перехідні призи і грамоти. Цінними подарунками й грамотами відзначені кращі активісти фізкультурної роботи.

А. МАРЧУКОВ.

пис пісню «Рік 1955-й». Телевізійний фільм. (М). 22.05 — «30 хвилин з Шолоховим». Телевізійний фільм.

ПОКАЗУЄ МИКОЛАЇВ

ПОНЕДІЛОК, 25 грудня. 17.00 — Кінопередача для дітей. 17.20 — «Ми крокуємо по Одесі». (Одеса). 18.00 — «На меридіанах України». (К). 18.50 — М. Куліш — «97». Телевізійний спектакль (Харків). 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — Літпис пісню «Рік 1953-й». Телевізійний фільм. (М). 21.30 — Телевізійний фільм «9 днів, що потрясли світ».

ВІВТОРОК, 26 грудня. 10.30 — Документальний фільм. 11.00 — Художній фільм «Чорний Бізнес». 17.30 — Кінопередача для дітей. 18.00 — Телевізійні вісті. (К). 18.20 — «Музичний маяк». (М). 18.30 — Слухачам шкіль основ марксистсько-ленінізму. (М). 19.00 — Художній фільм «Чорний Бізнес». 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — Літпис пісню «Рік 1954-й». Телевізійний фільм. (М). 22.00 — Актуальний екран. 22.15 — Концерт.

СЕРЕДА, 27 грудня. 17.40 — «Старт-67». (К). 18.10 — Кінопередача для дітей. 18.30 — Документальний фільм. 20.00 — Літпис пісню «Рік 1955-й». Телевізійний фільм. (М). 22.05 — Художній фільм «Я люблю тебе, життя».

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

В. Н. Боженко з поліпрацівниками у штабному вагоні. Фото 1918 року.

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефони: редактора — 45-00, відповідального секретаря — 45-35, відділів — 45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ г. Кіровоград